

**Силабус
освітнього компоненту**

Рекреація та ґрунтознавство

Назва дисципліни:	Рекреація та ґрунтознавство
Рівень вищої освіти:	початковий (короткий цикл молодшого бакалавра)
Сторінка курсу в Moodle:	https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=4671
Обсяг освітнього компоненту	4 кредити (120 годин)
Форма підсумкового контролю	Залік
Консультації:	за графіком
Назва кафедри:	кафедра екології
Мова викладання:	українська
Керівник курсу:	Панкова Оксана Володимирівна, к.с.-г.н., доцент
Контактний телефон:	38(050)605-16-68
E-mail:	pankovaokvl@gmail.com

Короткий зміст освітнього компоненту:

Метою є формування у студентів комплексу знань про ґрунти, процес ґрунтоутворення, відомості про хімічний та мінералогічний склад ґрунту, його фізичні та хімічні властивості, землі рекреаційного призначення; умінь, навичок, необхідних для кваліфікованого управління природоохоронною діяльністю ґрунтів на рівні промислових підприємств, установ, організацій, на рівні підрозділів Мінекобезпеки України.

Предмет: ґрунти, його склад, властивості, утворення, ґрунти рекреаційного призначення, законодавча база.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є: засвоєння студентами основних теоретичних та практичних понять даної дисципліни, формування вмінь та навиків при виконанні проектів рекультивациі земель по відновленню їх господарської цінності, плануванні рекреаційної діяльності.

Передумови для вивчення освітнього компоненту:

«Основи рекреалогії».

Компетентності, яких набуває здобувач:

Спеціальні (фахові) компетентності:

Здатність професійно оперувати інформацією про природно-рекреаційні ресурси.

Результати навчання відповідно до освітньої програми:

Демонструвати розуміння основних принципів управління природоохоронними діями та/або екологічними проектами

Пропонувати заходи з розвитку рекреаційної діяльності та визначення території, придатних для включення в природно-заповідний фонд із застосуванням загальноприйнятих та/або стандартних підходів.

Тематичний план

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин
		очна
1	ЛК Ґрунтознавство як наука. поняття про ґрунт	2
	ПР (ЛР, СЗ)	-
	СР Етапи розвитку ґрунтознавства	4
2	ЛК Загальна схема ґрунтоутворення. Фактори ґрунтоутворення	2
	ПР (ЛР, СЗ) Клімат та рослинність як чинники ґрунтоутворення	2
	СР Біогеохімічні цикли в екосистемі ґрунту	4
3	ЛК Класифікація ґрунтів Основні принципи сучасної класифікації ґрунтів. Головні напрямки класифікації ґрунтів.	2
	ПР (ЛР, СЗ) -	-
	СР Система таксономічних одиниць класифікації ґрунтів. Ґрунтово-біокліматичні пояси, області, зони, провінції, округи, район	4
4	ЛК Ґрунтово-екологічне районування України. Ґрунти України. Основні закономірності географічного поширення ґрунтів	2
	ПР (ЛР, СЗ) Ґрунтовий покрив України	2
	СР Закон горизонтальної зональності, закон вертикальної зональності, закон фаціальності, закон аналогічних топографічних рядів	4
5	ЛК Екологічна концепція в ґрунтознавстві. Екологічні функції ґрунтового покриву	2
	ПР (ЛР, СЗ) Моделювання ґрунтово-екологічних систем	2
	СР Екологічне ґрунтознавство та землеробство.	4
6	ЛК Абіотична та біотична складові екосистеми ґрунту	2
	ПР (ЛР, СЗ)	-
	СР Ґрунти лісостепу, степу, сухих степів, Полісся	4
7	ЛК Забруднення ґрунтів	2
	ПР (ЛР, СЗ) Організація спостереження і контролювання забруднення ґрунтового покриву	2
	СР Забруднення ґрунтів як наслідок ведення бойових дій на території.	4
8	ЛК Деградація та ерозія як екологічна небезпека ґрунтів	2
	ПР (ЛР, СЗ) -	-
	СР Еродованість ґрунтів України	4
9	ЛК Моніторинг антропогенного забруднення ґрунтів	2
	ПР (ЛР, СЗ) Визначення площі забруднення ґрунтів	2
	СР Меліорація та меліоративні заходи	4
10	ЛК Охорона та раціональне використання ґрунтів	2
	ПР (ЛР, СЗ) -	-
	СР Правові основи охорони ґрунтів в Україні	4
11	ЛК Бонітування як основа якісної оцінки ґрунтів	2
	ПР (ЛР, СЗ) -	-

	СР Стан ґрунтів і майбутнє людства	4
12	ЛК Рекультивация порушених земель як важлива екологічна проблема	2
	ПР (ЛР, СЗ) Визначити еколого-меліоративний стан зрошуваних земель	2
	СР Сільськогосподарський, лісогосподарський та рекреаційний напрями рекультивациі	4
13	ЛК Рекреалогія. Основні концепції. Територіальна рекреаційна система як об'єкт рекреалогії	4
	ПР (ЛР, СЗ) Географія рекреації та туризму	2
	СР Економіко-екологічний та маркетинговий аспект рекреалогії	8
14	ЛК Природно-ресурсна складова рекреаційної діяльності. Ґрунтові рекреаційні ресурси	4
	ПР (ЛР, СЗ) Рекреаційна фітомеліорація	
	СР Рекреаційні ресурси світу	8
15	ЛК Склад земель. природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення. Статус інших категорій земель у межах ПЗФ	2
	ПР (ЛР, СЗ) Використання земельних ділянок у межах території ПЗФ Обмеження та обтяження. Оформлення документації на земельні ділянки ПЗФ	2
	СР Природно-заповідні території України. Законодавча база	4
16	ЛК Стале управління ґрунтовими ресурсами і соціальний розвиток суспільства	2
	ПР (ЛР, СЗ)	-
	СР Правові засади соціального ґрунтознавства. Естетичні основи соціального ґрунтознавства	4
Разом	ЛК	32
	ПР (ЛР, СЗ)	16
	СР	72

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (за наявності):

Методи навчання:

- 1) словесні: 1.1 традиційні: лекції, пояснення, розповідь тощо;
- 1.2 інтерактивні (нетрадиційні): проблемні лекції, дискусії тощо;
- 2) наочні: метод ілюстрацій, метод демонстрацій
- 3) практичні: 3.1 традиційні: практичні заняття, семінари;
- 3.2 інтерактивні (нетрадиційні): семінари-дискусії, «круглий стіл».

Система оцінювання та вимоги:

Поточна успішність

1 Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою чотирибальної шкали оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальною шкалу. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

1.1 Лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання конкретизованих завдань.

1.2 Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання, виконання та оформлення практичної роботи.

2 Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті (лабораторному чи семінарському) за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2») і заносяться у журнал обліку академічної успішності.

– «відмінно»: здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення;

– «добре»: здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– «задовільно»: здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;

– «незадовільно»: здобувач не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

3 Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K^{поточ} = \frac{K1 + K2 + \dots + Kn}{n},$$

де $K^{поточ}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;

$K1, K2, \dots, Kn$ – оцінка успішності n -го заходу поточного контролю;

n – кількість заходів поточного контролю.

Оцінки конвертуються у бали згідно шкали перерахунку (таблиця 1).

Таблиця 1 – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала
5	100	4,45	89	3,90	78	3,35	67
4,95	99	4,4	88	3,85	77	3,3	66
4,9	98	4,35	87	3,80	76	3,25	65
4,85	97	4,3	86	3,75	75	3,2	64
4,8	96	4,25	85	3,7	74	3,15	63
4,75	95	4,20	84	3,65	73	3,1	62
4,7	94	4,15	83	3,60	72	3,05	61
4,65	93	4,10	82	3,55	71	3	60
4,6	92	4,05	81	3,5	70	від 1,78 до 2,99	від 35 до 59
						повторне складання	
4,55	91	4,00	80	3,45	69	від 0 до 1,77	від 0 до 34

4,5	90	3,95	79	3,4	68	повторне вивчення
-----	----	------	----	-----	----	-------------------

Підсумкове оцінювання

1 Здобувач вищої освіти отримує залік на останньому занятті з дисципліни за результатами поточного оцінювання. Середня оцінка за поточну діяльність конвертується у бали за 100-бальною шкалою, відповідно до таблиці перерахунку (таблиця 1).

Здобувачі вищої освіти, які мають середню поточну оцінку з дисципліни нижче ніж «3» (60 балів), на останньому занятті можуть підвищити свій поточний бал шляхом складання тестів з дисципліни.

Оцінювання знань здобувачів шляхом тестування здійснюється за шкалою:

- «Відмінно»: не менше 90 % правильних відповідей;
  - «Дуже добре»: від 82 % до 89 % правильних відповідей;
  - «Добре»: від 74 % до 81 % правильних відповідей;
  - «Задовільно»: від 67 % до 73% правильних відповідей;
  - «Задовільно достатньо»: від 60 % до 66 % правильних відповідей;
- «Незадовільно»: менше 60 % правильних відповідей.

2 Умовою отримання заліку є:

- відпрацювання всіх пропущених занять;
- середня поточна оцінка з дисципліни не нижче «3» (60 балів).

3 За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові бали.

3.1 Додаткові бали додаються до суми балів, набраних здобувачем вищої освіти за поточну навчальну діяльність (для дисциплін, підсумковою формою контролю для яких є залік), або до підсумкової оцінки з дисципліни, підсумковою формою контролю для якої є екзамен.

3.2 Кількість додаткових балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об'єму та значимості:

- призові місця з дисципліни на міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 20 балів;
- призові місця з дисципліни на всеукраїнських олімпіадах – 20 балів;
- участь у міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 15 балів
- участь у міжнародних / всеукраїнських наукових конференціях студентів та молодих вчених – 12 балів;
- участь у всеукраїнських олімпіадах з дисципліни – 10 балів
- участь в олімпіадах і наукових конференціях ХНАДУ з дисципліни – 5 балів;
- виконання індивідуальних науково-дослідних (навчально-дослідних) завдань підвищеної складності – 5 балів.

3.3 Кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів.

4 Результат навчання оцінюється (*обрати потрібне*):

- за двобальною шкалою (зараховано/не зараховано) згідно з таблицею 2;
- за 100-бальною шкалою (для диференційованого заліку) згідно з таблицею 3.

Підсумкова оцінка разом з додатковими балами не може перевищувати 100 балів.

Таблиця 2 – Шкала переведення балів у національну систему оцінювання

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою
від 60 балів до 100 балів	зараховано

менше 60 балів	незараховано
----------------	--------------

Таблиця 3 – Шкала оцінювання знань здобувачів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
90-100	Відмінно	Зараховано	A	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
80–89	Добре	Зараховано	B	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального
75-79			C	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
67-74			D	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
60–66	Задовільно		E	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
35–59	Незадовільно	Не зараховано	FX	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
0–34			F	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

Політика курсу:

- курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- курсова робота повинна бути захищена не пізніше, ніж за тиждень до початку екзаменаційної сесії (**вказується за наявності**);
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvz_67_01_dobroch_1.pdf), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvz_85_1_01.pdf), «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvz_67_01_MEK_1.pdf).
- у разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;
- списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Рекомендована література:

1. Фекета І.Ю. Ґрунтознавство з основами геології. Курс лекцій/ДВНЗ «УжНУ», Природничо-гуманітарний коледж, -Ужгород: вид. «Бреза», 2015.-144 с.
2. Організація рекреаційних послуг: навч. посібник / В. В. Величко; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Х.: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2013. – 202 с.
3. Земельні ресурси та їх використання: навч. пос./ Третяк А.М., Третяк В.М., Прядка Т.М., Трофименко П.І., Трофименко Н.В. [за заг. ред. А.М. Третяка]. – Біла Церква: «ТОВ «Білоцерківдрук», 2022. 304 с.
4. Основи рекреалогії (економіко-екологічний та маркетинговий аспект) [текст] : навч. посіб. / І. О. Гродзинська, С. Г. Нездоймінов, О. В. Гусєва, А. В. Замкова. – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 264 с.
5. Екологія ґрунтів: навчальний посібник / Р.М. Панас.– Львів: «Новий Світ-2000», 2021. –481 с.

Додаткові джерела:

1. дистанційний курс: <https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=4671>
2. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>
3. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3159-VI#Text>

Розробник (розробники)

силабусу навчальної дисципліни _____

підпис

Панкова О.В.

ПІБ

Завідувач кафедри

_____

підпис

Внукова Н.В.

ПІБ